

Bijlage 11: Omschrijving monsternemingen en onderzoek

Inhoud

Fokbedrijven en vermeerderingsbedrijven	2
D. Regulier mestonderzoek naar Salmonella bij , fokbedrijven en vermeerderingsbedrijven	2
Kuikenbroederijen	5
E. Categorie-indeling voor logistiek broeden in de kuikenbroederij.....	5
Leghennenbedrijven.....	6
I. Regulier mestonderzoek naar Salmonella bij leghennenbedrijven.....	6

Fokbedrijven en vermeerderingsbedrijven

D. Regulier mestonderzoek naar Salmonella bij , fokbedrijven en vermeerderingsbedrijven

De pluimveehouder met een fokbedrijf of vermeerderingsbedrijf moet alle stalkoppels op het bedrijf laten onderzoeken op de aanwezigheid van Salmonella. Hij kan de monsters zelf nemen of dat door een derde (bv dierenarts, GD) laten doen. Het gaat om mestmonsters. In deze bijlage wordt deze vorm van monsterneming nader beschreven. Ondernemers die een fokbedrijf of vermeerderingsbedrijf uitoefenen moeten de monsterneming uitvoeren overeenkomstig het bemonsteringsprotocol genoemd in Verordening (EU) Nr. 200/2010 van de Commissie.

Werkvoorschrift voor het nemen van mestmonsters

Dit werkvoorschrift beschrijft de monsterneming van mest, zoals voorgeschreven in het kader van het onderzoek naar Salmonella bij koppels fokpluimvee en vermeerderingspluimvee. De ondernemer die een fokbedrijf of vermeerderingsbedrijf uitoefent neemt de monsters zelf of geeft opdracht tot het nemen van de monsters. De mestmonsters moeten worden genomen volgens methode 1 of methode 2.

Methode 1: Monsterneming met wattenstaafjes (mestmonsters)

a. Benodigdheden

- Wattenstaafjes (steriel);
- Steriele plastic potten zonder binnendeksel of plastic zakken;
- Etiketten;
- Inzendformulier.

b. Werkwijze

Aantal, soort en locatie te nemen mestmonsters

1. Er dient het volgende aantal monsters per stal te worden genomen met behulp van wattenstaafjes:
 - Fokbedrijven en vermeerderingsbedrijven: 2 maal 150 monsters.

Bij voorkeur moeten dit verse blindedarm-mestmonsters zijn (dat is bruine, glimmende mest). Indien deze niet of onvoldoende aanwezig zijn moet dit aangevuld worden door cloaca-monsters.

2. De monsters dienen evenredig verspreid over de stal verzameld te worden.

Uitvoering

1. Was voor de monsterneming altijd uw handen.
2. Neem met behulp van een wattenstaafje het blindedarm-mestmonster of cloacamonster (daarbij dient het wattenstaafje duidelijk zichtbaar besmeurd te worden).
3. Zet het wattenstaafje in een plastic pot bij elkaar.
4. Breek het met de handen aangeraakte eind van het staafje af zonder het deel in de pot aan te raken. Verzamel op deze wijze 2 potten à 150 monsters, dan wel 6 potten à 25 monsters. Wanneer gebruik wordt gemaakt van individueel in buisjes verpakte swabs, worden deze

gewoon teruggeplaatst in de buisjes. Deze dienen in het laboratorium tot twee respectievelijk 6 monsters te worden verwerkt.

5. Sluit iedere pot direct na het vullen zorgvuldig.
6. Voorzie de pot van een etiket met de volgende gegevens:
 - a. Monsterdatum;
 - b. KIP-nummer;
 - c. Type bedrijf;
 - d. Stalnummer(s).

Methode 2: Monsterneming met overschoentjes

a. Benodigdheden

- Overschoentjes die voldoende absorberend zijn om vocht op te nemen (steriel)
- Vloeistof (bijvoorbeeld 0,8% keukenzout +0,1% pepton in steriel gedeïoniseerd water, of steriel water)
- Steriele plastic zakken
- Etiketten;
- Inzendformulier.

b. Werkwijze

Aantal, soort en locatie te nemen mestmonsters

1. Er dient per stal 5 maal bemonsterd te worden met een apart paar overschoentjes.
2. Het monster moet evenredig verspreid over de stal verzameld te worden.

Uitvoering

1. Was voor de monsterneming altijd uw handen.
2. Bevochtig het oppervlak van de overschoentjes met de vloeistof.
3. Trek in de stal over het staleigen schoeisel een paar overschoentjes aan.
4. Loop een volledige ronde door de stal.
5. Doe de overschoentjes bij het verlaten van de stal in een steriele plastic pot of zak.
6. Per stal dienen vijf paar overschoentjes te worden ingestuurd.
7. Per stal mogen de overschoentjes worden gepoold tot twee monsters. De overschoentjes dienen dus in (ten minste) twee zakken of potten naar het laboratorium te worden verzonden.
8. Sluit iedere pot of zak direct na het vullen zorgvuldig.
9. Voorzie de pot of zak van een etiket met de volgende gegevens:
 - a. Monsterdatum;
 - b. KIP-nummer;
 - c. Type bedrijf;
 - d. Stalnummer(s).

3. Verzending monsters

Bij de verzending van de monsters houdt de ondernemer zich aan het volgende:

1. De monsters worden binnen 24 uur nadat zij zijn genomen, verzonden naar een door de voorzitter van het productschap voor detectie erkend laboratorium.

2. De monsters moeten zodanig zijn verpakt dat onderweg geen lekkage kan optreden en zodanig zijn geadresseerd dat voor de transporteur en het ontvangend laboratorium geen verwarring ontstaat.

4. Inzendformulier

Elke inzending van monsters naar het voor detectie erkende laboratorium moet vergezeld gaan van een inzendformulier met ten minste de volgende gegevens:

1. Afzender (n.a.w. + KIP-nummer);
2. Activiteit: fokpluimvee of vermeerderingspluimvee;
3. Stalnummer (indien meerdere monsters in één zending ook duidelijk op monster aangeven wat het stalnummer is);
4. Koppelnummer (niet verplicht);
5. Geboortedatum stalkoppel;
6. Type monster (inlegvellen, overschoentjes, mest);
7. Monsternemer: pluimveehouder /anders:
8. Datum monsterneming.

Indien deze gegevens geheel of gedeeltelijk op een andere manier al bij het laboratorium bekend zijn, dan hoeven deze niet opnieuw te worden doorgegeven.

5. Laboratorium

Monsters dienen te worden geanalyseerd door een daartoe door het ministerie van EZ erkend laboratorium, en in geval van de aanwezigheid van Salmonella, te worden geserotypeerd op alle typen Salmonella door een daartoe door het ministerie van EZ erkend laboratorium. De ondernemer zorgt ervoor dat het monster onverwijld na de detectie wordt geserotypeerd. Als het voor detectie erkende laboratorium niet tevens is erkend voor serotypering of als het het serotype Salmonella niet kan bepalen, dan zal dit laboratorium het monster verzenden naar een door het ministerie van EZ voor serotypering erkend laboratorium, zonder actieve tussenkomst van de ondernemer. De ondernemer dient daarom het voor detectie erkende laboratorium duidelijk opdracht te geven dat indien de detectie van een monster Salmonella aantoont, dit monster onverwijld wordt geserotypeerd.

Na ontvangst van de uitslag van het laboratorium meldt de ondernemer (via het laboratorium) deze uitslag aan de KIPnet database. Voor ondernemers in de legsector dient deze melding binnen 24 uur te gebeuren indien het Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Infantis of Salmonella Virchow betreft. Overige serotypen Salmonella dient de ondernemer in de legsector binnen tien werkdagen aan de KIPnet database te melden.

6. Verificatieonderzoek

Nadat de ondernemer aan de KIPnet database en de NVWA heeft gemeld dat uit de uitslag van de serotypering is gebleken dat in een monster van een stalkoppel fokpluimvee of vermeerderingspluimvee Salmonella (voor de legsector Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Infantis of Salmonella Virchow) is aangetoond, kan de NVWA een verificatieonderzoek laten uitvoeren bij het bemonsterde stalkoppel

Kuikenbroederijen

E. Categorie-indeling voor logistiek broeden in de kuikenbroederij

In de kuikenbroederij dienen broedeieren gescheiden te worden gehouden volgens onderstaande categorie-indeling:

1. Broedeieren afkomstig van stalkoppels fokpluimvee of vermeerderingspluimvee die niet met Salmonella zijn besmet.
Toelichting: Dit zijn stalkoppels waarvan op basis van het Salmonellaonderzoek op het fokbedrijf of vermeerderingsbedrijf is gebleken dat deze Salmonella-negatief zijn.
2. Broedeieren afkomstig van stalkoppels fokpluimvee of vermeerderingspluimvee die verdacht worden van een besmetting met Salmonella.
Toelichting: Dit zijn stalkoppels waarbij op grond van een positieve Salmonella-uitslag van het laboratorium van het Salmonellaonderzoek in het fokbedrijf of vermeerderingsbedrijf of in de kuikenbroederij een verificatieonderzoek wordt uitgevoerd.
3. Broedeieren afkomstig van stalkoppels fokpluimvee of vermeerderingspluimvee die op grond van het verificatieonderzoek met Salmonella zijn besmet.
Toelichting: Als het de serotypen Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Hadar, Salmonella Infantis, Salmonella Virchow en (alleen in de pluimveevleessector) Salmonella Java betreft, worden de broedeieren geruimd. Als uit het verificatieonderzoek blijkt dat een ander serotype Salmonella aanwezig is, dan kunnen de broedeieren gewoon uitgedroefd worden.

Leghennenbedrijven

I. Regulier mestonderzoek naar Salmonella bij leghennenbedrijven

De ondernemer die een leghennenbedrijf uitoefent, dient de op het bedrijf aanwezige stalkoppels leghennen te laten onderzoeken op de aanwezigheid van Salmonella Enteritidis en Salmonella Typhimurium. Het onderzoek begint met het nemen van monsters.

2. Voorschrift voor het nemen van monsters

Dit voorschrift beschrijft de monsterneming zoals voorgeschreven in het kader van het onderzoek naar Salmonella bij stalkoppels leghennen. De monsters worden genomen door of in opdracht van de ondernemer volgens methode 1 of methode 2.

Methode 1: Mestmonsters bij kooihuisvesting

Bij kooihuisvesting wordt 2 x 150 gram mest genomen.

Benodigdheden

- Steriele monsterpotten of plastic zakken;
- Etiketten;
- Inzendformulier.

Werkwijze

1. Er dienen per stalkoppel 2 monsters van elk minimaal 150 gram natuurlijk gemengde mest te worden genomen (dit is bruine, glimmende mest). Afhankelijk van het meststelsel wordt de volgende werkwijze aangehouden:
 - a) Bij systemen met mestbanden of mestschrapers moeten die op de dag van bemonstering in werking worden gesteld voordat de monsters worden genomen.
 - b) Bij mestbanden worden de samengevoegde mestmonsters aan het eind van de band verzameld.
 - c) Bij systemen met mestgoten en mestschrapers moeten de samengevoegde mestmonsters worden genomen na het afschrapen van de mestschraper.
 - d) Bij trapkooien zonder mestbanden of mestschrapers moeten de samengevoegde mestmonsters in de mestput worden bemonsterd.
2. De monsters worden genomen vanaf de mestbanden, mestschrapers of mestputten en dienen evenredig verspreid over de stal te worden verzameld.

Uitvoering

1. Neem 2 monsters van elk minimaal 150 gram mest, zonder de mest met de handen aan te raken.
2. Sluit iedere pot of zak direct na het vullen zorgvuldig.
3. Voorzie elke pot of zak van een etiket met de volgende gegevens:
 - a. Monsterdatum;
 - b. KIP-nummer;
 - c. Type bedrijf;
 - d. Stalnummer(s).

De mestmonsters worden in het laboratorium gepoold tot 1 monster.

Methode 2: Monsterneming bij grondhuisvesting

Bij grondhuisvesting worden monsters genomen door middel van 2 paar overschoentjes per stalkoppel leghennen.

Benodigheden

- Overschoentjes die voldoende absorberend zijn om vocht op te nemen (steriel);
- Vloeistof (bijvoorbeeld 0,8% keukenzout + 0,1% pepton in steriel gedeïoniseerd water, of steriel water);
- Steriele plastic zakken;
- Etiketten;
- Inzendformulier.

Werkwijze

1. Er dient per stalkoppel tweemaal bemonsterd te worden met een apart paar overschoentjes.
2. Het monster moet evenredig verspreid over de stal verzameld worden.

Uitvoering

1. Was voor de monsterneming altijd uw handen.
2. Bevochtig het oppervlak van de overschoentjes met de vloeistof.
3. Trek in de stal over het staleigen schoeisel een paar overschoentjes aan.
4. Loop een volledige ronde door de stal.
5. Doe de overschoentjes bij het verlaten van de stal in een steriele plastic pot of zak.
6. Per stalkoppel dienen 2 paar overschoentjes te worden ingestuurd.
7. Sluit iedere pot of zak direct na het vullen op zorgvuldige wijze.
8. Voorzie de pot of zak van een etiket met de volgende gegevens:
 - a. Monsterdatum;
 - b. KIP-nummer;
 - c. Type bedrijf;
 - d. Stalnummer(s).

De overschoentjes worden in het laboratorium gepoold tot 1 monster.

3. Verzending monsters

Bij de verzending van de monsters houdt de ondernemer zich aan het volgende:

1. De monsters worden binnen 24 uur nadat zij zijn genomen, verzonden naar een daartoe door het ministerie van EZ voor detectie van Salmonella erkend laboratorium.
2. De monsters moeten zodanig zijn verpakt dat onderweg geen lekkage kan optreden en zodanig zijn geadresseerd dat voor de transporteur en het ontvangend laboratorium geen verwarring ontstaat.

4. Inzendformulier

Elke inzending van monsters naar het voor detectie erkende laboratorium moet vergezeld gaan van een inzendformulier met ten minste de volgende, duidelijk leesbare, gegevens.

1. Afzender (n.a.w. + KIP-nummer).
2. Activiteit: leghennen.

3. Gewenst onderzoek: detectie van Salmonella en bij positieve uitslag, serotypering gericht op Salmonella Enteritidis en Salmonella Typhimurium.
4. Stalnummer (indien meerdere monsters in één zending worden verstuurd dan moet duidelijk worden aangegeven welk monster bij welke stal hoort).
5. Koppelnummer (niet verplicht).
6. Geboortedatum stalkoppel.
7. Monsternemer: pluimveehouder / dierenarts / HOSOWO-instantie
 / broederij / anders
8. Datum monsterneming.

Indien de bovenstaande gegevens geheel of gedeeltelijk al op een andere manier bij het laboratorium bekend zijn, dan hoeven deze niet opnieuw te worden doorgegeven.

5. Laboratorium

Monsters dienen te worden geanalyseerd door een daartoe door het ministerie van EZ erkend laboratorium, en in geval van de aanwezigheid van Salmonella, te worden geserotypeerd op de serotypes Salmonella Enteritidis of Salmonella Typhimurium door een daartoe door het ministerie van EZ erkend laboratorium. De ondernemer zorgt ervoor dat het monster onverwijld na de detectie wordt geserotypeerd. Als het voor detectie erkende laboratorium niet tevens is erkend voor serotypering of het serotype Salmonella niet kan bepalen, dan zal dit laboratorium het monster verzenden naar een door het ministerie van EZ voor serotypering erkend laboratorium, zonder actieve tussenkomst van de ondernemer. De ondernemer dient daarom het voor detectie erkende laboratorium duidelijk opdracht te geven dat indien de detectie van een monster Salmonella aantoonbaar is, dit monster onverwijld wordt geserotypeerd.

Na ontvangst van de uitslag van het laboratorium meldt de ondernemer deze uitslag aan de KIPnet database. Deze melding dient binnen 1 werkdag te gebeuren indien het Salmonella Enteritidis of Salmonella Typhimurium betreft. Uitslagen van overige serotypen Salmonella of een negatieve uitslag dient de ondernemer binnen 10 werkdagen na ontvangst van het laboratorium aan de KIPnet database te melden.

Na de melding als bedoeld in de vorige alinea kan de NVWA door GD een verificatieonderzoek laten uitvoeren van het bemonsterde stalkoppel of de consumptie-eieren afkomstig van dit stalkoppel.

In het geval de NVWA het verificatieonderzoek laat uitvoeren, is het de ondernemer die een of leghennenbedrijf uitoefent niet toegestaan de consumptie-eieren van het bemonsterde stalkoppel af te voeren anders dan voor vernietiging of verwerking.

In het geval de NVWA op grond van het verificatieonderzoek vaststelt dat een stalkoppel leghennen niet is besmet met het serotype Salmonella Enteritidis of Salmonella Typhimurium, is het de ondernemer die een leghennenbedrijf uitoefent toegestaan de consumptie-eieren van dit stalkoppel zonder beperkingen af te voeren.